

Javad Ghanei
Miljö- och vattenenheten
Energi- och klimathandläggare
010-223 93 41

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm
Klimatenheten, Nationellt
Johanna Janson
johanna.janson@regeringskansliet.se

Regelefterlevnad vid byte av fastbränsleanordning RAPPORT 2017:32

Länsstyrelsen i Gotlands län har beretts tillfälle att yttra sig över ovanstående rapport från Miljö- och energidepartementet.

Sammanfattning

Länsstyrelsen är positiv till att säkerställa att existerande regler följs vid byte av fastbränslepannor och rumsvärmare. Länsstyrelsen föredrar dock införande av skrotningspremie framför en utökad anmälningsplikt och lämnar bland annat följande synpunkter på förslaget:

- Fastbränsleanläggningar i form av bland annat pannor, kaminer och vedspisar är en viktig förutsättning vid strömavbrott för att förse hushåll med värme. För de som under vintertid i händelse av kris saknar alternativ till elberoende rumsuppvärmning kan det få allvarliga konsekvenser. Rapporten och de två förslagen avser endast nyinstallation eller vid byte av anläggning. Övriga fastbränsleanläggningar påverkas inte av förslaget. Länsstyrelsen bedömer därför att det skulle få liten effekt avseende värmeförsörjning kopplat till krisberedskap på Gotland.
- Länsstyrelsen bedömer inte att utökad anmälningsplikt eller införande av skrotningspremie påverkar invånarnas förmåga att ha alternativ för uppvärmning av bostad i händelse av strömavbrott.
- Länsstyrelsen bedömer att Boverket har utformat förslaget på införande av skrotningspremie så att de kulturhistoriskt värdefulla miljöerna i första hand inte ska behöva beröras av förslaget.

- Olika kommuner tar olika avgifter för bygganmälan. I rapporten står det att avgiften varierar mellan 780 kronor och 2 800 kronor bland de tillfrågade kommunerna i en av Boverkets studier. Detta varierar dock mellan 750 - 3 308 kr (3 308 kr på Gotland) enligt Länsstyrelsens utforskning. Det här större intervallet kommer att påverka förväntade effekter av föreslagna åtgärder.
- Boverket föreslår två olika åtgärder som kan genomföras självständigt eller tillsammans. En fördjupad beskrivning av varje åtgärd presenteras i rapporten. Länsstyrelsen saknar dock en fördjupad beskrivning av genomförande av båda förslagen tillsammans.

Länsstyrelsens synpunkter på innehållet

Länsstyrelsen i Gotlands län tillstyrker rapportens huvudsakliga inriktning. Nedan följer Länsstyrelsen i Gotlands läns synpunkter på rapportens innehåll.

Hinder för regelefterlevnad

”Kunskapsbrist och ekonomiska skäl kan vara hinder mot regelefterlevnad.” (s. 38)

Länsstyrelsen delar rapportens uppfattning att kunskapsbrist och ekonomiska skäl är hinder mot regelefterlevnad. Länsstyrelsen anser att en framtidens åtgärd eller styrmedel ska syfta till att överbrygga båda hindren samtidigt för att kunna säkerställa en hög effektivitet. I detta sammanhang, bedömer Länsstyrelsen att införande av skrotningspremie är en effektivare åtgärd eftersom åtgärden dels höjer kunskapen hos aktörer dels tillför ekonomiska incitament för en högre regelefterlevnadsgrad.

Utökad anmälningsplikt

”Ärendena kan även komma att bli mer komplicerade eftersom kommunerna kommer att behöva bedöma kravnivåerna i fler bytessituationer av varierande slag. Kommunerna kan även komma att behöva bedöma en större flora av dokumentation.” (s.43)

Länsstyrelsen delar rapportens uppfattning och bedömer att införande av skrotningspremie som en alternativ lösning är enklare och tydligare i genomförande utan att belasta kommunerna med en större flora av dokumentation och komplicerade handläggningsprocesser.

För begagnade produkter saknas ofta dokumentation för att verifiera kraven

”Inom ramen för anmälningsförfarandet hos kommunens byggnadsnämnd så åligger det byggherren att visa att gällande krav är uppfyllda. Att inhämta verifiering av kraven kan ingå som en del av byggherrens kontroll enligt en kontrollplan. Svårigheten att inför byggnadsnämnden verifiera kraven för

begagnade pannor och rumsvärmare skulle i praktiken kunna leda till att installationer av produkter från andrahandsmarknaden omöjliggörs. Begagnade produkter som uppfyller kraven skulle då inte kunna infogas, vilket medför att återanvändning skulle förhindras även om produkten har godtagbara utsläppsvärden. Det motverkar målet med en cirkulär ekonomi.” (s.50)

Länsstyrelsen delar rapportens uppfattning och bedömer att införande av skrotningspremie som en alternativ lösning säkerställer en cirkulär ekonomi.

Konsekvenser för byggherrar

”En utökad anmälningsplikt skulle innebära en ekonomisk kostnad för de byggherrar som behöver betala anmälningsavgift enligt respektive kommuns taxa. Kommunernas taxor varierar mycket, varav den lägsta, bland de tillfrågade kommunerna i Boverkets studie, är 780 kronor och den högsta 2 800 kronor. Den genomsnittliga taxan för de kommuner som deltagit i undersökningen är ca 1 300 kronor. Det tillkommer även en ökad administrativ kostnad för byggherren genom kravet på byggherren att upprätta anmälan och kontrollplan.” (s.58)

Länsstyrelsen ser tveksam på angivet intervall för kommunala taxor i rapporten, mellan 780 och 2 800 kronor. Kommunen på Gotland tar till exempel 3308 kr för bygganmälan. Länsstyrelsens utforskning visar att det aktuella intervallet är mellan 750 och 3 308 kr beroende på kommun.

Med ett sådant stort intervall bedömer Länsstyrelsen av statistiska skäl att ta den genomsnittliga taxan (1 300 kronor) som grund i kalkyler inte representerar verkligheten.

Detta är särskild relevant när Boverket föreslår att en utökad anmälningsplikt och en skrotningspremie kan genomföras tillsammans. Då finns det inte något incitament för att byta till en regelenlig rumsvärmare till exempel på Gotland där kostnaden för bygganmälan (3 308 kr) överstiger premien (2 000 kr).

Att införa endast skrotningspremie ger dessutom ett incitament till konsumenter att inte byta deras befintliga fastbränsleanordning till en större anordning eller till en anordning med högre effekt i onödan för att undvika anmälningsplikten och därigenom spara tid och kapital. Konsumenter kan därför spara premien för att betala för en nyare anordning. Detta är en fördelaktighet med tanke på energieffektivitet i värmeförsörjning i hushåll.

Utifrån punkterna ovan, föredrar Länsstyrelsen införande av skrotningspremie framför en utökad anmälningsplikt och det anses att denna lösningen bidrar mest till reglerefaterlevnad på mest effektivt sätt när den genomförs självständigt.

De som deltagit i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Cecilia Schelin Seidegård med handläggare Javad Ghanei som föredragande. Länsjurist Petter Rimfors, handläggare i kris- och beredskap Simon Härenstam, handläggare i kulturmiljö Tor Sundberg och enhetschef Karin Fager har också deltagit i beslutet. Ärendet har föredragits i ledningsgruppen.

Cecilia Schelin Seidegård
Landshövding

Javad Ghanei
Energi - och klimathandläggare